

STÁTNÍ DIVADLO V OSTRAVĚ

ILJA PRACHAŘ:

ZLATÁ SRDCE

ČESKOSLOVENSKÁ PREMIÉRA DNE 22. ÚNORA 1953

ILJA PRACHAŘ, laureát státní ceny:

ZLATÁ SRDCE

Hra ze současné vesnice o 5 obrazech.

Martin Koreň, předseda JZD	Ilja Prachař, laureát státní ceny
Polina, jeho žena	Anna Kratochvílová
Tonda } jejich děti	Jaroslav Nedvěd
Petra }	Naděžda Letenská
Froliš Sopúch, účetní JZD	Jan Matýsek
Rozárka, jeho dcera	Jana Kalášková
Joža, předseda KSČ	Jiří Adamíra
Mikloška, jeho matka	Karla Genttnerová
Kolek, zemědělec	Osvald Albín
Grabec, zemědělec	Jaroslav Šára
Kotulica, sedlák	František Benoni
Jan, jeho syn	Vladislav Draždák

Režisér: Jiří Dalík, laureát státní ceny.

Výtvarník: Jiří Holý, laureát státní ceny.

Dechová a cymbálová kapela: členové orchestru SDO.

Hlavní přestávka po 3. obraze.

Ilja Prachař, člen činohry Státního divadla v Ostravě, vystoupil již jako dramatický autor se svou veselohrou »Hádají sa o rozumné«, která po svém uvedení v Divadle pracujících v Gottwaldově se rozběhla téměř po všech scénách profesionálních divadel a dočkala se velkých úspěchů i v provedení mnoha ochotnickými soubory. Za ni byl také autor vyznamenán státní cenou 1951. Nyní uvádí naše divadlo premiéru jeho nové dramatické práce, hru ze současné vesnice, nazvanou »Zlatá srdce«.

Ilja Prachař si znovu zvolil prostředí slovácké vesnice, prostředí, ze kterého sám pochází, které zná a které miluje, jak o tom svědčí každá řádka rukopisu jeho hry. Miluje prosté, statečné lidi, před kterými se dnes otevírá cesta ke krásnější, šťastnější budoucnosti, lidi, kteří každodenní prací a bojem přetvářejí život kolem sebe. »Hádají sa o rozumné« vzniklo v době, kdy naše vesnice nastupovaly novou cestu, kdy traktory, kombajny a společná práce všech začala zahánět úmornou dřinu našeho venkovského lidu. V době, kdy pomoc dělníků z továren začala také pomáhat při zahlazování propastného rozdílu mezi životem a prací ve městě a životem a prací na vesnici. »Zlatá srdce« zastihují slováckou vesnici dnes. Jednotné zemědělské družstvo se již vypořádalo se zjevnými kulaky a třídními nepřáteli, kteří brzdili vývoj a všemi prostředky mařili výsledky práce družstevníků. Ale utvořením zemědělského družstva nekončí třídní boj na vesnici. Nepřítel, maskující se dobromyslným úsměvem a zdánlivou ochotou, škodí

dál. A zůstal zde ještě jeden skrytý nepřítel, ne méně nebezpečný prvního — pozůstatky starého myšlení a citění v lidech samých. A tento nepřítel, kterého není snadné přistihnout při činu, chytit za ruku a vypořádat se s ním na místě jak se patří, nasazuje lidem klapky na oči a na uši a zavírá jim srdce do kamenných skořápek. Ten našeptává Kolkovi, aby si tajně označil políčko, Sopúcha utápí v lejstrech, vyhláškách a nařízeních, Koreně činí slepě důvěřivým ke Kotulicovi, rozvádí jej s Polinou a nedovoluje mu, aby se otevřeně a kriticky po díval na vlastní práci. Staví lidi proti sobě, bere jim sebedůvěru i důvěru jednoho k druhému navzájem, rozlévá hořkost a zatrpkllost tam, kde by radost a jas měly pomáhat ke zdárnému výsledku díla.

Postavy Prachařovy hry jsou prostí lidé — a přece hrdinové. Skuteční hrdinové dneška. Jejich hrdinství je v upřímném zápalu s jakým bojují za šťastnější zítřek pro nás pro všechny; v tom, jak se vypořádávají se svým třídním nepřítelem i v tom, jak dovedou vítězit nad sebou samými, nad nepřítelem, který se pokouší narušit ryzí kov jejich statečných, zlatých srdcí. Prachařova hra nám přichází na pomoc ve chvílích, kdy napjatě sledujeme úsilí našich zemědělců o včasné a zdárné splnění jarních prací, na nichž závisí zajištění naší výživy v příštím roce. Ale v tom není hlavní síla její aktuálnosti. Ta tkví mnohem hlouběji; musíme ji hledat v postavách samých, ve veliké, obrozující proměně, kterou procházejí jako zkušebním plamenem a ze které vycházejí krásnější, zdravější a čistší. A to je nejcennější přínos naší dnešní hry: její veliký optimismus a její nezlomná víra v člověka, tvůrce nového života na zemi.

Oskar Batěk

... Polino, Tondo, Petruško, Sopúchu, všichni jste dobří lidé. Provětráme hlavy! A kdyby se mne někdo ptal, kde bych chtěl žít, kde bych se chtěl po druhé narodit, řeknu: Tady u nás, mezi těmi krásnými lidmi.

(»Zlatá srdce«, 3. obraz.)

Autor hry Ilja Prachař, laureát státní ceny, představitel Martina Koreně, na generální zkoušce v rozhovoru s režisérem představení Jiřím Dalíkem, laureátem státní ceny.

(Foto V. Švorčík.)

Nahoře vlevo Ilja Prachař jako Martin Koreň, vpravo Osvald Albín v úloze Kolka. Dole: scéna z 5. obrazu — Osvald Albín jako Kolk, Jana Kalášková jako Rozárka, Jaroslav Nedvěd jako Tonda, Ilja Prachař jako Koreň, Jan Matýsek jako Sopůch a Anna Kratochvílová v úloze Poliny Koreňové. (Foto V. Svorčík.)

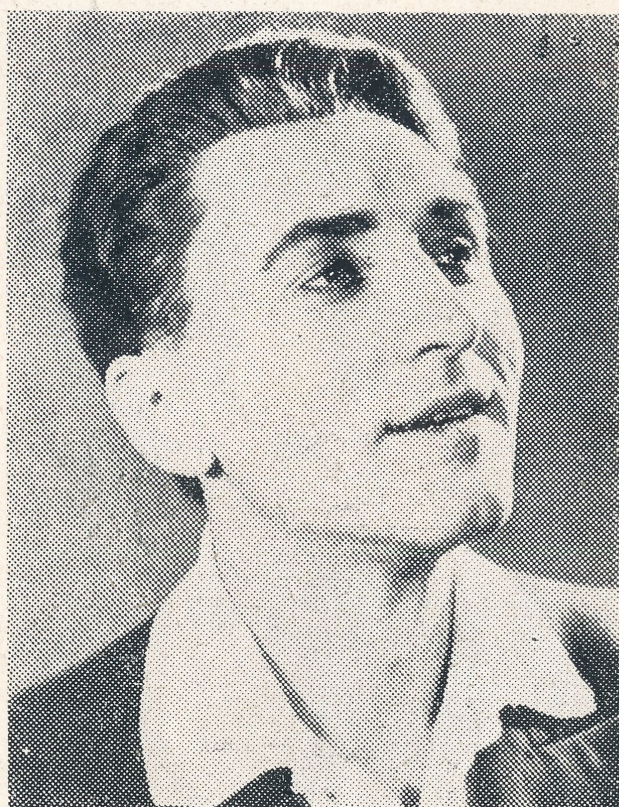

Nahoře vlevo Vladislav Dražďák jako Jan, vpravo František Benoni jako Koltulica. Dole: svatební hostina z 5. obrazu — Jaroslav Šára v úloze zemědělce Grabce hovoří k snoubencům.

(Foto V. Švorčík.)

*Nahoře Naděžda Letenská jako Petruška a Jiří Adamíra v úloze Joži Mikloše.
Dole: scéna z 5. obrazu — Ilja Prachař jako Martin Koreň.*

(Foto V. Švorčík.)

ILJA PRACHAŘ: ZLATÁ SRDCE

III. OBRAZ

Výstup 3.

Koreň: Co chceš?

Sopůch: Zvrtlo se to, že? Co s námi teď bude!

Koreň: Nevím.

Sopůch: Já se na schůzi postavím a řeknu. . . Já, Froliš Sopůch, jsem zklamal a chci, abyste . . . ale nohy se mi budou klepat.

Koreň: Nedají na to.

Sopůch: Dají, protože to, co řeknu, půjde od srdce. Řeknu všechno. To, že jsem si hleděl více lejster než lidí.

Koreň: Jaké ticho, muzika dohrála.

Sopůch: A voňavo. Toto je tvoje mez, že?

Koreň: Je.

Sopůch: Vlastní děcka nám je ráno rozorají.

Koreň: Frolišu!

Sopůch: Hm.

Koreň: Moje Polina je chytrá ženská, že?

Sopůch: Je, proč?

Koreň: Někdy vedle člověka žiješ a ani ho pořádně nepoznáš. Že by mohla být předsedou?

Sopůch: Ta? Jak jsi na to přišel?

Koreň: Tak se ptám, chytrá ženská.

Sopůch: Už jsi jí to někdy řekl?

Koreň: Nebylo na to času. Jednou jí to třeba povím. Jaké je to bez ženy?

Sopůch: Zlé. To chodíš někdy po baráku a něco hledáš. Pořád ti něco chybí.

Koreň: Frolišu, ty mi věříš?

Sopůch: Já věřím všem. Proto jsem vždycky dostával facky. To je ta moje patálie.

Koreň: Jestli nám to lidé odpustí, dáme se do toho jinak. Zasejem šlechtěným. Jen se to bude zelenat. Na jaře znormujeme práci, aby nám lidé nelenošili a šup na třetí typ. Tam se pozná, kdo jak pracuje. Ale hlavně učit se budeme, aby se nám co nejvíce urodilo.

Sopúch: Správně. Mladí se budou učit a my dáme zkušenosti jako starší.

Koreň: Ne, ne. Učit se budou i starší.

Sopúch: Kdepak, na to nemáme hlavu.

Koreň: Budeme si zvát na přednášku.

Sopúch: Kdo to zaplatí?

Koreň: Někde se na to vezme! A o žních se zavlní obilí vysoké, plnoklasé, zlatá pšenice, bělostný ječmen. — Tonda vjede s traktorem a bude kosit.

Sopúch: A my dva budeme stát jako hospodáři a jenom přehlížet.

Koreň: Vymlátíme stovky metrů předčasně.

Sopúch: Ale to jsme zaběhli trochu dopředu.

Koreň: To neškodí — to neškodí! Když se podíváš dopředu, poznáš, co máš dělat teď.

Sopúch: Martine, myslíš si, že budeš dále předsedovat?

Koreň: Ne.

Sopúch: Tak vidíš.

Koreň: No, já jenom říkám, jak bych to . . . kdybych . . . ale co. To jsou oni. Pozvat si někoho a dát mu, co se do něho vejde. Ale na mne jste trochu krátcí.

Sopúch: Tak, tak, krátcí jsou na nás. Patálie. Martine, nás nikdo nedostane. Já jsem přece měl všechno v pořádku. No, ne?

Koreň: Měl i neměl.

Sopúch: Dobře, ale to nebylo takové, aby se za to muselo člověku ubližovat. Podívej se, Martine, ty jsi, pravda, ve straně, na tebe vzali větší míru. — Ale, co já? Jsem přece drobný člověk. Když udělá ten větší chybu, jak by ji neudělal ten drobný? To je tak jasné, jako že jedna a jedna jsou dvě. Martine, tebe tu každý zná. Řekneš, mýlil jsem se a je. A mne už se na nic nebudou ptát. Tak se z toho dostaneme oba dva. Udělali jsme chybu. Ten Kotulica, sedí a všechno . . . Tobě se to nelíbí?

Koreň: Moc se mi to líbí. Jenom mi nejde do hlavy, jak to, že jsem tě měl vedle sebe a nepoznal jsem tě? Marš! Už ať tě tu nevidím . . . ty . . . Jak se do mne pustil, panečku!

* *

Ilja Prachař »ZLATÁ SRDCE.« — Program vydalo Státní divadlo
v Ostravě. — Tisk Ostravské tiskárny, n. p., provozovna 02, Ostrava.

